

Historiebrev

No.1/2025 Enerhaugen, Grønland og Tøyen historielag

Februar 2025

Redaksjonens kommentar

Det er i år 80 år siden frigjøringen, og Historiebrevet vil i de følgende utgavene avspeile dette. I denne utgaven av Historiebrev vil dere kunne lese om **Grønland 30** og denne adressens betydning for motstands-arbeidet i Oslo. Se s.7. **Surrelaget** er et begrep fra ca. 1900 hvor en kriminell gjeng – med medlemmer av begge kjønn, herjet på Grønland og Vaterland. Se side 2.

Det virker som om **Ruth Reeses plass** er et ukjent sted for Oslo-beboere, og hvem var Ruth Reese. Les artikkelen! S.4. For de av våre lesere som har levd en stund var **Oslo Slaktehus og Kjøttballen** på Grønland Torg en sentral bygning i EGT-området. Les mer på side 6!

Terjes tips tar for seg denne gang foto-boka «Gata di og 2744 andre» på side 10.

De nyeste **Blått skilt** fra Oslo Byes Vel kan leserne se på de siste sidene.

Hva skjer i historielaget framover?

25/2 Årsmøte og påfølgende interessant foredrag. Tema er «Streik» og foredragsholder er historiker og forfatter Jonas Bals. Ikke så rent få streiker har utspilt seg i vår bydel. Vi får blant annet høre om første gang en arbeider offentlig tok til orde mot en embedsmann, på Enerhaugen i pinsen 1850, og om gattekamper, streiker og opprør.

25/3 Kvinner fikk stemmerett i 1913, men ikke alle. Noen hadde «Stjerne i marginen» f.eks. fordi de hadde ligget på sykehus. Johanne Bergkvist, historiker fra

Oslo byarkiv, forteller om denne fascinerende og nesten glemte delen av historien – og en av damene bodde i Tøyengata 47.

15/5 Vi legger medlemsmøte til Vahl skole. Vi møtes i den ærverdige skolebygningen. Vi får foredrag av Karsten Alnæs og Hans-Petter Aas, begge tidligere Vahl-elever. Litt tid blir det også til mingling og en liten omvisning. NB! - husk at dette er på en torsdag.

Juni: **Vandring mellom Gråbeingårdene. Mer info senere.**

For dem som har et forhold til Botanisk hage på Tøyen kan vi anbefale et medlemskap i Botanisk hages Venner! Følg de forskjellige årstidene på deres Facebook side.

Jul i Botanisk hage. Foto: Botanisk hages Venner.

Surrelaget

Av: Terje Knudsen

Første gang jeg hørte om «surrelaget» var i Line Lysklætt sin Facebook-side «Tigerstaden og andre røverhistorier» 12 juni 2024. Hun skriver om «Bondefangeri og Rock'n'Roll på Egertorvet» Alkohol, sex og «surring» var en stor del av repertoaret, særlig på Lilletorvet, i de sene kveldstimer. «Å bli surret» betydde at det stakkars fulle offeret ble surret rundt igjen og igjen i sirkelen av en gjeng tyver til alt av verdi var tømt fra kropp og lommer. Effektivt og uten for mye vold.

Hvis man surrer seg bort i området i dag kan man også gå på Abelone Kjøkken og bar i Brugata 11. Abelone var navnet på selveste Vaterlands dronning, men det er jo en annen historie...

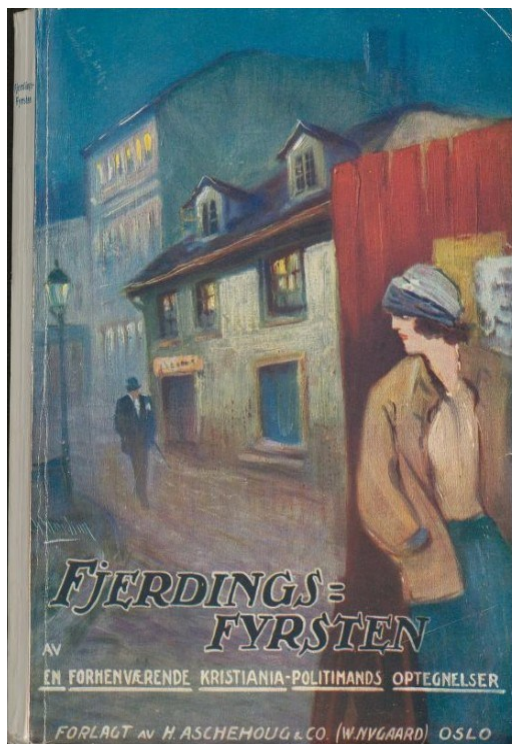
Jeg ble nysgjerrig og søkte begrepet «surrelaget» både her og der... Det viser seg at det er relativt få kilder som omtaler begrepet. I boka «Fra vekters-tuen til Møllergaten 19» skriver Redvald Larssen om surrelaget. «At forbryterne opptrer i bander hørte iallfall før i tiden til sjeldenhetene her til lands, men det forekom da. Og slike organiserte forbrytelser er naturligvis atskillig mer ondartet enn de som begås av enkeltpersoner og når sjansen byr seg. Jeg var ikke blitt gammel ved oppdagelsespolitiet før jeg fikk befattning med en slik bande.»

Uttrykket «surrelag» lever ennå på folkemunne og blant eldre kriminalister, men det er vel få nå som

husker opprinnelsen til uttrykket. Man forbinder det vel nærmest med noe i retning av et ordentlig fyllekalas, men det har nok ikke riktig den betydning. «Mine venner i surrelaget var riktig nok ikke avholdsfolk, det skal gudene vite, men det var heller ikke bare flaskene de surret, omkring». Høsten og vinteren 1900 og våren 1901 ble det i Oslo begått masseinnbrudd i forskjellige forretninger, liksom det også fra kjøretøyer som stod utenfor forretninger, jernbanestasjonene og på dampskipsbryggene, ble stjålet en mengde varer av alle mulige slag.

Det hendte også at folk om natten i byens mørkeste strøk kunne bli omringet av en flokk banditter som surret omkring vedkommende, mens én eller flere av banden bestjal ham. Forholdene begynte å bli foruroligende utrygge om natten både i byens sentrum, utover Grønland, i Vaterland og på andre steder byens utkanter. Utover våren og forsommeren ble i alt 28 personer arrestert og siktet for delaktighet i disse forbrytelsene. Derav var fem kvinner. Dette var «surrelaget», som det ble kalt.

Alle surrelagets medlemmer var av byens verste berme. De kom fra de aller dårligste hjemmene, og oppdragelsen hadde vært deretter. Fra barnsben av hadde de hatt gaten til tumleplass, under hele oppveksten hadde de vanket i slett selskap og bare

Denne boken er 100 år gammel i år!. Kan lånes på boblioteket eller leses digitalt på Nasjonalbiblioteket.

Vaterland Brugata 6 (akvarell) Birger Eugen Harm. Foto: Rune Aakvik, Oslo Museum.

hatt dårlige eksempler for øye. Flere av bandens medlemmer hadde hatt tilhold i en gammel gård i Fjerdings. Det var et ordentlig forbrytterrede, og her levde de herrens glade dager. Mat og gode drikkevarer manglet det ikke på. De disponerte et par rom, og her lå begge kjønn om hverandre. Noen bluferdighet eksisterte ikke- det var nok rene orgier som foregikk der. Andre bandemedlemmer holdt til i Nordbygaten og Lakkegaten. Livet formet seg på samme måte for dem».

Redvald Larssen skrev sammen med Olav Wilhelm Erichsen boken «Fjerdingsfyrsten – blade fra surrelagets annaler». Boken er skrevet under pseudonymet «Av en forhenværende Kristiania-politimands optegnelser».

Det viste seg med andre ord at ved å grave seg ned i kildene så ble det mulig å få mer innsikt i dette litt underlige begrepet «surrelaget».

Eksempler på slike surrelag kan man finne i flere varianter mange steder i verden. Jeg har selv vært utsatt for en utgave av begrepet ved Forum Romanum i Roma for ca. 30 år siden. Jeg så nok ut som en typisk turist med fargerike klær, et nysgjerrig uttrykk i ansiktet og speilreflekskameraet over skulderen. Brått ble jeg omringet av ca. ti personer i alle aldre og kjønn. De omsluttet meg tett og de hadde alle slike plater med klemmer som man bruker til å notere på. Platene skjulte effektivt hendene deres. Jeg kjente hender på kameraet og i lommene mine. Det som reddet meg, var at jeg var mye høyere enn mine opponenter og med en real 360 graders piruett som sendte dem til alle kanter - frigjorde meg. Den store forskjellen fra Kristiania varianten av et surrelag var at jeg på det tidspunktet var klinkende edru!

Kilder: Redvald Larsen, Den store kriminalboka; Tor Edvin Dahl 1982, Fjerdingsfyrsten, Norsk biografisk leksikon.

Redvald Larssen.

Norsk Biografisk Leksikon Forfattet av Jørn-Kr Jørgensen

Tilfeldigvis er det vårt aktive medlem og redaktør for historielagets Historiesus, Jørn-Kr. Jørgensen som har skrevet om Redvald Larssen i Norsk biografisk leksikon.

«Larssen var bondesønn fra Gudbrandsdalen. Etter vanlig skolegang i hjembygda gjennomgikk han underoffisersskolen i Halden og tok eksamen 1892. Året etter søkte han seg inn i politiet og ble ansatt som konstabel ved Ordensavdelingen ved Kristiania politi.

Etter vanlig skolegang i hjembygda gjennomgikk han underoffisersskolen i Halden og tok eksamen 1892. Året etter søkte han seg inn i politiet og ble ansatt som konstabel ved Ordensavdelingen ved Kristiania politi.

Som politimann ble Larssen beskrevet som en mann med "teft, kaldblodig besindighet og snarrådighet".

Det var han som pågrep den tyske diplomat og spion, Friedrich Walter baron von Rautenfels, i juni 1917 på Grand Hospits i Kristiania. I 1946 gav Larssen ut boken «Fra vekterstuen til Møllergaten 19» – erindringer om 44 års tjeneste ved hovedstadspolitiet. Han skrev også boken «Fjerdingsfyrsten – av en forhenværende Kristiania-politimands optegnelser» sammen med Olaf Wilhelm Erichsen.

Redvald Larssen ble utnevnt til ridder av 1. klasse av St. Olavs Orden 1917. Han var også innehaver av Kroningsmedaljen av 1906 og flere utenlandske ordener. Han var æresmedlem i Kriminalpolitiets forening fra 1937».

Ruth Reeses plass

Av: Terje Knudsen

Jon Ivar Rolstad la ut dette flotte bildet på Facebook-gruppen «Oslo i bilder» 23.11.2024 med spørsmålet «Men hvor?». Kommentarene lot ikke vente på seg.

Forslagene var mange – som «Schous plass», Nybrua, «Hjørnet av Torvald Meyersgate og Trondheimsveien», Schaus plass, ja, til og med «Skåls plass», og flere i samme dur. Jeg la inn min kommentar: «Ruth Reeses plass». Tror det kom overraskende på mange ...

Ved å omtale en plass i dette området så er vi helt i ytterkant av det vi har definert som EGT-området. Vi ber gjerne om tilgivelse i stedet for tillatelse denne gangen. Plassen foran

Ruth Reeses plass en sommerkveld. Foto: Jan Ivar Rolstad

det nå nedlagte bryggeriet Schous har hatt en omflakkende navne-historie. Det ble vedtatt en Nybroplass ved Nybroen, men navnet har nok aldri kommet i bruk og vedtaket ser ut til å ha blitt glemt i

1934, da den samme plassen ble gitt navnet Theodor Kittelsens plass. Der har man faktisk to stående vedtak på den samme plassen. Det er snakk om plassen på østsiden av Nybrua, der det i dag er minigolfbaner. Den delen av plassen som ligger rett foran Schous bryggeri, har også fått navnet Ruth Reeses plass som ble gitt av bydel

Grünerløkka i 2012 for å øke antallet kvinnenavn i bydelen. (Erlend Tidemann: «Oslos gatenavn»).

Hvem var Ruth Reese?

Hvem var så denne Ruth Reese – som mange ikke har klart å registrere har gjort seg fortjent til å få en plass sentralt i Oslo oppkalt etter seg? Ruth Reese var en sanger fra USA med internasjonal suksess, som var bosatt i Norge fra 1960 til sin død i 1990. Hun sang altstemme.

Reese var av afrikansk-amerikansk opphav og ble født i Hayneville i Alabama, men flyttet til Chicago med foreldrene og fikk der skolegang og sang i det lokale kirkekoret. Familien hadde ikke råd til å la Reese stude-

Foto: Klaus Forbregd. NTNU Universitetsbiblioteket.

re musikk, så hun jobbet etter skolen for å betale studiene – først en bachelorgrad i musikk fra Northwestern University. Hun studerte senere sang i New York med Léon Rothier og Lawrence Brown fram til konsertdebuten i 1952. Hun reiste så til England for å studere med Amanda Aldridge og gjorde sin europeiske debut i 1953 i Paris.

Reese turnerte over hele Europa og USA med program sammensatt av klassiske verker, gospelsanger og tradisjonelle spirituals. Hun kom til Norge første gang i 1956, og

fra 1960 bosatte hun seg i Oslo og giftet seg med bokhandler Paul Shetelig. Hun nedla et stort arbeid for å øke forståelsen for borgerrettskampen i USA og afrikansk-amerikanernes kultur og utgav boken *Lang svart vei* (1972).

Ruth Reeses repertoar inneholdt klassiske sanger i tradisjonell europeisk stil, men mest kjent ble hun for sitt store program av det som den gang ble kalt negro spirituals, åndelige sanger fra afro-amerikanske religiøse miljøer. Hun skilte skarpt mellom de to sangstilene dette innebar, og tok avstand fra tidens tendens hos afro-amerikanske amerikanske sangere til å "fremføre spirituals i europeisk konsertstil med 'ren' intonasjon når de er på konsertturné i Europa", noe hun sammenlignet med "å spille norsk hardingfelemusikk på en Stradivarius". Hun hevdet på det mest bestemte at negro spirituals ikke kunne tillæres på noe akademisk vis. "Tonene er skapt i tårer. En må føle denne smerten i sjelen for at det skal lyde riktig. Det gjør det meget vanskelig for hvite sangere å tolke våre spirituals slik de bør tolkes." Likevel kunne hun ikke helt skjule sin klassiske skoleing og lød langt mer "dannet" enn gospel-, blues- og jazzpionerene Mahalia Jackson, Bessie Smith og Ethel Waters.

Med sine mange omfattende turneer og enkeltopptredener i Norge gjorde Ruth Reese en stor innsats for

utbredelsen av afro-amerikansk musikk, og hun opptrådte både i kirker og i langt mer profane omgivelser, som ved de mange sommerkonsertene på St. Hanshaugen i Oslo. Med base i Norge begynte hun å arbeide mot rasisme og for å spre afrikansk-amerikansk

musikk og kultur, blant annet igjennom foredrag og opptredener i skoler. Reese var også aktiv i kampen mot apartheid, og var medlem i organisasjonen Kunstnere mot apartheid. Hun var nært knyttet til Antirasistisk Senter siden opprettelsen i 1983.

Reese virket også som sangpedagog og var blant annet lærer for jazzsanger Kristin Asbjørnsen. Ved Reeses død ble Asbjørnsen overlatt hennes rikholdige arkiv og har senere gitt ut tre plater: *Wayfaring Stranger* (2006), *The night shines like the day* (2009) og *I'll meet you in the morning* (2013) – alle basert på notemateriale og gamle opptak i Reeses samling. Stiftelsen Kultur mot Rasisme deler ut stipendet The Ruth Reese

Foundation Award.

Reese ble utnevnt til æresmedlem i SOS Rasisme under feiringen av organisasjonens femårsjubileum i 1990. Hun segnet om under takketalen, og døde få minutter etterpå.

Linker til YouTube:

https://www.youtube.com/watch?v=X4wea5nE7E4&list=RDX4wea5nE7E4&start_radio=1
<https://www.youtube.com/watch?v=K9c6swGLqxs>

Kilder: *Store norske Leksikon*, *Wikipedia*, *Ruth Reese: «Min vei»*.

Ruth Reese sammen med Count Basie i Oslo. Fotograf: Randi Hultin.

Oslo Slaktehus

Av: Terje Knudsen

Jeg har tidlige minner fra Grønland torg og Oslo Slaktehus. Min far arbeidet på slaktehuset rundt 1952 og i noen år. Mine mange besøk herdet meg i synet av alle de hengende skrottene. Lukten og synet var fremmed og man trengte som en liten Tøyen-gutt tilvenning for å være trygg. Senere tok faren min 19 turer over Atlanteren med MS Stavangerfjord. Han jobbet helt i bunnen av skipet med kjøttskrotter. Mitt eneste besøk der nede var skremmende. Trangt, lukten de og dårlig lys som kun ble litt bedre når jeg fikk en stor sjokoladeplate fra en av fars kollegaer.

Grønland ble innlemmet i Oslo i 1859 og ble kvegtorg fra 1865, derav kallenavnet Kutørje. Mange gutter og menn fra Vaterland og Grønland livnærte seg av kvegdrift. Hver mandag, onsdag og fredag kom bøndene fra bygdene rundt Kristiania for å selge kyr, hester, sauer og griser. Dyra skulle drives til ulike bakgårdsfjøs i trehusforstedene og slakte-kveget til de mange private slakteriene. Kjøttet ble senere solgt fra salgsboder rundt i byen.

Kristiania slaktehus med Kjøttshallen lå i Schweigaards gate 2, og ble bygd i begynnelsen av forrige århundre som et flott jugendanlegg der Galleri Oslo står i dag.

Oslo slaktehus med Kjøttshallen på Grønland ca. 1915. Foto: Severin Worm-Petersen, Oslo Museum.

Foto: Conrad Bringe. Oslo Museum

Oslo Slaktehus ca. 1937. Foto: Conrad Bringe. Oslo Museum.

Det sto ferdig i 1914 og var tegnet av arkitekt Einar Smith. Anlegget ved bredden av Akerselva skulle erstatte de mange private slaktehusene rundt om i Kristiania, og ble bygd ved siden av Gartnerhallen. Mot Grønlands torg hadde det torghall og kjølehus. Opprinnelig lå den offentlige kjøttkontrollen på Ankertorget, men ble overført hit da slaktehuset sto ferdig.

Hygiene var ikke et tema, og til slutt kom myndighetene på banen med offentlig kjøttkontroll. Kristiania slaktehus ble dermed et av Europas mest moderne slakterier, i tillegg til å være utsalg.

Grønlands torg var et av de første stedene i Oslo som ble asfaltert. På 1920/30-tallet var Slaktehuset og Kjøttshallen sentrum i bydelen. Den gang da brennevinssjappene lå tett i tett langs Grønlandsleiret, restaurantene hadde sagflis på gulvet, fyllikene holdt til langs elvebreddene, og horene og bondefangerne florerte på Vaterland og Jernbanetorget.

Da det øvrige Vaterland ble sanert, hadde også tiden løpt fra Slaktehuset. Slik virksomhet var ikke lenger ønsket midt i sentrum, og Slaktehusets funksjoner ble flyttet til Kjøttbyen på Furuset tidlig på 1970-tallet. I dag ligger bussterminalen og Galleri Oslo her, og bakover mot Grønlandsleiret – Smalgangen, med boliger og forretninger.

Kilder: Byantikvaren, Estate Nyheter.

Grønland 30. Et sentralt sted for motstandsbevegelsen under krigen.

Glimt fra krigen i EGT-området.

I år er det 80 år siden frigjøringen 1945

Av: Terje Knudsen

Det skjedde litt av hvert når det gjelder motstandskampen under 2.verdenskrig i vårt område. Vi vil følge opp temaet med historier framover i Historiebrev.

Foto: Næss, Erik

Oslo byarkiv

Grønland 28 (Asylet), 30 og 32. Foto: Erik Næss. Oslo Byarkiv.

Det var dramatiske hendelser under krigen hos trykkeriet til Emil Moestue i Nordbygata, og ikke minst på adressen Grønland 30, der Baker Andersen hadde bakeri i bakgården og utsalg mot Grønland.

Her hvor det nå ligger en nyere treogenhalvetasjes boliggård, like ved hjørnet mot Tøyenbekken, den tidligere Bekkegata, lå det en fireetasjes leiegård som nå er revet.

Baker Hans Andersen var fra Slemmestad. Hans fulle navn er Hans Fredrik Laurentius Andersen, og målet for Hans var å bli baker, som også var yrket til hans far Karl Andersen. Hans Andersen flyttet til hovedsta-

den, hvor han etablerte sitt eget bakeri, konditori og bakeriutsalg i Grønland 30. Han hadde også fire andre filialer (Grüners gate 9, Grensen 17, Thorvald Meyers gate 30B og Christian Michelsens gate 2). Selv bodde han og hans kone Liv med datteren Reidun i annen etasje.

Under okkupasjonen 1940–45 var dette et sentralt sted for Hjemmefronten i byen. Hos baker Andersen ble det drevet et omfattende illegalt arbeid, der mange sentrale motstandsfolk som Gunnar Sønsteby, Gregers Gram og Per Mørland deltok, og det var her de to hjemmefrontkarene som hadde unnslett Gestapo i Tomtegata 21, 4. april 1945, søkte tilflukt. Nærheten til Grønland politistasjon kunne ses på som en risiko, men på en forunderlig måte trodde tydeligvis Gestapo at illegal virksomhet

ikke kunne foregå så nær en politistasjon. Andersen måtte etter hvert flykte til Sverige, senere også kona og datteren. Gestapo klarte imidlertid aldri å finne ut av hva som egentlig foregikk her, ved siden av bakerivirksomheten. Selv sier Gunnar Sønsteby at han aldri sov sam-

me sted, men uansett hvor sliten han var så unngikk han å sove i Grønland 30 for ikke å sette familien Andersen i fare.

Familien Andersen var selvsagt svært utsatt på grunn av deres involvering i motstandsarbeidet i Oslo. Oversikt over arrestasjoner av Hans Andersen og hans datter Reidun:

Hans Andersen med kona Liv Andersen. Familien Andersen satset liv og lemmer i motstandsarbeidet under krigen. Forsvarets historiske arkiv.

Hans Andersen:

- Arrestasjon: 18.10 Bredtvedt fengsel
- Arrestasjon: 25.07-30.07 Åkebergveien (Oslo Kretsfengsel avd. B)

Liv Reidun Andersen (datter):

- 25.07 1942 Åkebergveien (Oslo Kretsfengsel avd. B)

Datteren til baker'n, Reidun Andersen var bare 17 år da tyskerne ankom Norge. Hun gjorde en stor innsats for motstandsarbeidet i Oslo. Forsvarets historiske arkiv.

- 27.01-19.04 1943 Grini, fangenummer 6088

Arrestasjonen av Hans Andersen – bakeren – gjaldt ikke den illegale virksomheten i bakeriet.

Hans Andersen er forvekslet med en annen mann med samme etternavn, men affæren setter likevel en

støkk i hele familien.

I januar 1943 brenner det under føttene på Gunnar Sønsteby. På få hektiske dager blir flere av Gunnars kontakter arrestert. 27. januar 1943 ved 22.30-tiden ringer det på døren hos baker Andersen. Det er Gestapo som spør etter datteren, Reidun. Hun får beskjed om å kle på seg og følge med. Hennes mor bad dem om å ta henne i stedet, men til ingen nytte. Reidun blir tatt med til politistasjonen i Møllergata 19. Her blir hun forhørt av gestapisten Erwin Morio, med tre andre til stede, og hun blir vist en del bilder. Plutselig får hun se et bilde av Gunnar Sønsteby, men benekter at hun kjenner ham. Det viser seg at Gestapo har fått tak i et brev fra Stockholm der det står at «skal du ha tak i Nr. 24, skal du gå til datteren til baker Andersen på Grønland», og derfor er Reidun arrestert. Etter en tid slipper hun ut igjen.

Det fører langt her å ramse opp alle de tildragelser som skjedde hos baker Andersen i Grønland 30. Der som Historiebrevets lesere får anledning til å se filmen Nr.24 – enten på kino eller på Netflix vil noen episoder levendegjøres i denne kvalitets-filmen!

Dersom medlemmer av historielaget vårt har kunnskaper/informasjoner om begivenheter/aktiviteter/personer med betydning for motstandsbevegelsen under 2.verdenskrig, så er jeg (tknudse@online.no) og EGT historielag takknemlig mottaker.

Kilder: FB Gamle bilder fra Oslo,15.11.2024, Arnfinn Moland: Gunnar Sønsteby; 24 kapitler i hans liv, Oslo-gjengen: Europas beste sabotørgruppe; Jan Christensen, Oslo Byleksikon, fanger.no, Dag Christensen: Med livet som innsats: 21 nordmenns dramatiske skjebner under krigen Forsvarets historiske arkiv; Kurér for frihet del-1.

KONGEIIKA og mannen som fikk den plantet

denne vi langt på vei har klart å kartlegge. «Hele historien», som man gjerne sier, finner du på våre hjemmesider - på disse 2 sidene. Del 1: <https://egt-historielag.no/kongeeika/>

Over flere år har medlemmene i historielaget fulgt denne historien. Det står nemlig et staselig 40 år gammelt eiketre mellom Elgsletta og Akerselva. Og hvordan havnet det der? Jo en mann ved navn Harald Bardahl ville hedre Kong Olavs 25 år som regent og tok initiativ til at den ble plantet. Harald Bardahl viste seg å ha en svært spesiell livshistorie og det er

Del 2: <https://egt-historielag.no/kongeeika2/>

Det er en del 1 og en del 2 pluss et vedlegg. Vil du helst printe det ut finner du pdf-filer nederst på begge sidene. Gled dere til en mangfoldig fortelling.

Hilsen Karin A.

Innhold i neste nummer - Historiebrev 2/2025

Neste historiebrev kommer i midten av april!

Noe av innholdet:

Intervju

Carl 12. sitt forsøk på å innta Christiania

Carl 12. bodde i Vaterland da han forsøkte å ta Akershus og innta Christiania

Aanonsen industrier

Det er mye industrihistorie i vårt område.

Hopprennet på Ola Narr 17.mai 1948

Line Lysklætt skriver gode og interessante innlegg i hennes «Tigerstaden og andre røverhistorier» på Facebook. Her følger historien om hopprennet på Ola Narr. 50.000 tilskuere 17.mai 1948!

Terjes tips: «Gata di—og de 2744 andre»

Knut Meiner, Thomas Bjørnflaten, Stein Erik Kirkebøen og Tom Hansen

Bonnier Norsk Forlag 2024

Jeg har fulgt dette prosjektet en stund. Artikler i media har varslet om et prosjekt som gikk ut på å fotografere alle gater i Oslo. Gateprosjektet sies å være et resultat av pandemien. Så stoppet jo alt. Knut Meiner måtte stenge ned eventbyrået sitt. Han klarte ikke å sitte lenge i ro. Ideen om å gjøre noe ingen andre hadde gjort før dukket opp. Nemlig å lage en bok og utstilling med bilder og historier fra alle byens gater. «Gata di» er et desperat påfunn fra et kreativt menneske, som plutselig fikk yrkesforbud sier Meiner. Han rekrutterte tre «duster» til for å få gjennomført prosjektet.

Som Knut Meiner sier i forordet: «Det har vært et enormt arbeid. Både skrivninga, fotograferinga og ikke minst logistikken. Men nå sitter vi på mer enn 70 000 eksponeringer av de ulike gater, veier og plasser i byen vi er så glad i.

Jeg forhåndsbestilte boken, og fikk etter en stund beskjed om at boken ble større og bedre utstyret

med høyere pris. Dermed ble jeg strøket fra listen. Jeg angret ikke på at jeg sto imot og bestilte boken på nytt til justert pris.

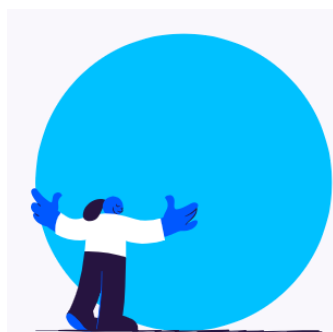
Boka er av stort format for å få plass til alle gatene – de omtalte 2745 gatene. Gatebildene varierer og størrelse. Tekstene til hvert bilde er både opplysende, litt underfundige og noen ganger humoristiske.

Tilfeldige oppslag på gater i vårt område avslører at en så viktig gate som Grønland er avspist med et relativt lite bilde, mens Jens Bjelkesgate er i stort format med et foto tatt fra Sørli plass og vestover.

Tøyenbekken er også gitt bilde i stort format med fyldig

tekst.

Billedmaterialet er for meg litt varierende. Noen gater får man godt inntrykk av, mens andre blir litt anonyme når de er priggitt små formater. Teksten til bildene øker dog informasjonsinnholdet. Boka er stor og litt kostbar (kr. 599-), men for oss Oslo-entusiaster kan det være en god investering!

Tipper du—eller prøver du vinnerejansene i Lotto?

I fjor fikk historielaget kr. 4300,-. Gir du GRASROTANDELEN til historielaget blir det kanskje enda noen flere kroner på oss i år.

 Norsk Tipping

Oppdatert liste. De siste Blått skilt i EGT-området

Det kommer stadig nye «Blått skilt fra Oslo Byes Vel. Den oppdaterte listen for hele Oslo by finnes på : <https://www.oslobyesvel.no/blaa-skilt-i-oslo>. Oppdatert liste for hele EGT-området finnes på historielaget web-sider: <https://egt-historielag.no/BlåskiltNY/>. Totalt inneholder listen for EGT-området 29 skilt. Ta en runde og oppsøk alle skiltene i vårt område

Montering av Blått skilt på «Lompa». Foto Terje Knudsen.

Olympen restaurant – også kalt «Lompa» har i lang tid vært et sentralt samlingssted på Grønland. EGT historielag identifiserte tidlig (2019-2020) at stedet og bygget fortjente et Blått skilt. Etter mye kommunikasjon fra EGT historielag med gård-eier, forskjellige drivere samt Oslo Byes Vel ble skiltet montert 23.mai 2023.

EGT historielag foreslo for Oslo Byes Vel tidlig i 2022 at det ville være et verdig sted for et Blått skilt i Sexes gate 5, der den eksekuterte fagforeningsmannen **Rolf Wickstrøm** vokste opp på Tøyen. Historielaget fikk avslag, men senere fikk sameiet i Sexes gate 5 gjennomslag for dette Blå skiltet. Like etter oppsetting ble skiltet stjålet, og et midlertidig skilt ble satt opp til høytideligheten. Skiltet er nå på plass!

Rolf Wickstrøm gikk på Tøyen skole.
Foto: Ukjent.

Adolf Bredo Stabell (født 19. november 1807 i Trondheim, død 21. november 1865 i Christiania) var en norsk journalist, redaktør, bankmann og politiker innenfor bondeopposisjonen. Som redaktør for Morgenbladet bidro han i stor grad til å skape en moderne politisk presse, som stortingsmann var han en reformator og som bankmann var han med på å grunnlegge Den norske Creditbank i 1857, og å skape en ny kredittpolitikk overfor næringslivet. Blått skilt er plassert i Trondheimsveien 5 som var hans bolig fra 1840-årene til 1865. Huset ble revet 1941-42.

Oppdatert liste. De siste Blått skilt i EGT-området.

Her de to siste på lista.

Frank Varner, elegant kledd. Foto: Henrik Ørsted. Oslo Museum.

Frank Varner var en norsk forretningsmann, som blant annet er kjent som grunnlegger av kleskjeden Dressmann. Han spilte en pionerrolle i moderniseringen av klesomsetningen i Norge. Åpnet sin første butikk på Grünerløkka i 1965. Butikken het Frank Varner og det var kapital fra morens dagligvarebutikk i Schübelers gate som la grunnlaget for etableringen.

Gartnerløkka er en park i bratt terreng mellom Urtegata på Tøyen og Sørligata på Enerhaugen i Oslo. Det blå skiltet ble til etter et samarbeid med

Styreleder Gunnar Flø Guttulsrød og nestleder Karin Arnesen viser til Blått skilt for Gartnerløkka fra Oslo Byes Vel.

Foto: Kjell Veivaag.

Oslo Byes Vel. I parken står Urtegata 50, et murhus fra 1820, bygget av en gartner, senere bebodd av Johan Siebke og sønnen Julius, som sannsynligvis har gitt navn til området. Parken ble opparbeidet i 1985.

Gartnerløkka ble oppgradert i 2024.

ENERHAUGEN, GRØNLAND OG TØYEN HISTORIELAG

Postadresse: Grønland 28, 0188 Oslo

E-post: egt.historielag@gmail.com

Org.nr.: 924 634 766

Bankkonto: 1813 31 32690

Vipps: 611188

Nettside: <https://egt-historielag.no/> Facebook: <https://www.facebook.com/>

